

РЕШЕНИЕ

№ 577

гр. София, 03.02.2021 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Второ отделение 33 състав,
в публично заседание на 03.12.2020 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Галин Несторов

при участието на секретаря Антонина Бикова и при участието на прокурора Кирил Димитров, като разгледа дело номер **4091** по описа за **2020** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производство е по реда на чл. 1, ал.1 от ЗОДОВ във връзка с чл. 203 - 207 от АПК.

Производството по делото е образувано по искова молба на М. В. Б. /№ 99 от списъка/, чрез адв. С. С. – Ю., от [населено място] против Националната агенция за приходите /НАП/, с която е предявен иск, заявен с правно основание чл.203 АПК, вр. чл.82, ал.1 от Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 година относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Директива 95/46/ЕО /Общ регламент относно защитата на данните/ /GDPR/, вр. чл.39, ал.2 ЗЗЛД, вр. чл.1, ал.1 ЗОДОВ.

С исковата и уточнителната молба се сочи, както следва:

Претендират се 1000 лева, представляващи обезщетение за претърпени неимуществени вреди от ищеца, причина за които е поведението на НАП или длъжностни лица при същия, изразяващи се в незаконосъобразно бездействие, вследствие от което е установено изтичане на личните данни на лицето от базата данни при ответника.

Сочи, че НАП, съгласно чл. 59, ал.1 от ЗЗЛД, като администратор на лични данни, е била длъжна, като отчита естеството, обхвата, контекста и целите на обработване, както и рисковете за правата и свободите на физическите лица, да прилага подходящи технически и организационни мерки, за да гарантира, че обработването се извършва в

съответствие със закона. Същото задължение следва и от чл. 24 от Общия регламент относно защитата на лични данни /ЕС/ 2016/679 на Европейския парламент и на съвета от 27.04.2016г. В чл. 32 от същия били предвидени конкретни мерки, които следва да бъдат взети при администрирането и обработването на лични данни, като тези задължения са въведени за да гарантират един от основните принципи за обработване на личните данни, прогласен в чл. 5, §.1, б. „е“ от Регламента – цялостност и поверителност на данните. Счита, че в случая НАП не е положила достатъчна грижа и не е приложила ефективни мерки за защитата на сигурността на данните, с което не е изпълнила задължението си по чл. 24 и чл. 32 от Регламента, респ. чл. 59, ал.1 от ЗЗЛД. Сочи още, че извън нарушенията на посочените по-горе норми, НАП с бездействието си, е нарушила и чл. 45, ал.1, т. 6 от ЗЗЛД - личните данни да се обработват по начин, който да гарантира подходящо ниво на сигурност, като се прилагат подходящи технологии и организационни мерки; чл. 64 от ЗЗЛД – извършването на оценка на въздействието на предвидените операции по обработването на личните данни върху тяхната защита; чл. 66, ал.1 и ал.2 от ЗЗЛД – отчитайки достиженията на техническия прогрес, разходите за прилагане и естеството, обхвата, контекста и целите на обработването, както и рисковете за правата и свободите на физическите лица, да прилага подходящи технически и организационни мерки за осигуряване на съответно ниво на сигурност; чл. 67 от ЗЗЛД – в случаите на нарушение на сигурността на личните данни, което има вероятност да доведе до риск за правата и свободите на субектите на данните, администраторът, не по-късно от 72 часа след като е разбрал за нарушението, е длъжен да уведоми комисията за него; чл. 68 от ЗЗЛД – когато има вероятност нарушение на сигурността на личните данни да доведе до висок риск за правата и свободите на субектите на данните, администраторът на данните следва да уведоми субектите на данните не по-късно от 7 дни от установяването му с писмено уведомление.

Счита, че всички тези нарушения са довели до регламентираното в §1, т.10 от ДР на ЗЗЛД във връзка с чл. 4, т.12 от Регламента понятие „нарушение на сигурността на личните данни“, което значи нарушение на сигурността, което води до случайно или неправомерно унищожаване, загуба, промяна, неразрешено разкриване или достъп до лични данни, които се предават, съхраняват или обработват по друг начин.

Вследствие пропускът на НАП да осъществи така регламентираното поведение, като е бездействала, е възникнал противоположният резултат, изразяващ се в нерегламентиран достъп и неразрешено разкриване на лични данни на ищеца и други лица, от които са възникнали и твърдяните вреди. Налице била обективна отговорност на административния орган, поради което е ирелевантно установяването на вина на конкретно длъжностно лице

Конкретно изтеклите данни за ищеца са: имена, ЕГН, адрес, номер на лична карта, данни за доходите на ищцата.

Вследствие горното, М. В. Б. се е почувствала застрашена от неправомерното им използване за неправомерни цели, притеснила се е и продължава да се притеснява. Опасява се, че с личните ѝ данни ще бъде злоупотребено, като евентуалните възможности са много. Притеснява за евентуално посегателство върху имуществото ѝ, злоупотреба с банкова сметка или изтегляне на заеми от нейно име, да не бъде променено гражданското ѝ състояние, да не бъде открадната самоличността ѝ. Възможности за това е срещнала от публикации в медиите, като специалисти в областта считали, че случаят е по-страшен дори от Ч., тъй като няма яснота във

времето и по какъв начин може да бъде злоупотребено. Последното е натоварило психически ищцата, като от една страна, се е почувствала възмутена от допуснатия голям пробив в системата на НАП, а от друга – живее в постоянен страх и притеснения.

Последното води до чувство за липса на защита от Държавата и страх от изнудване, заплашване, физическо нападение, отвлечане, с оглед изтеклите данни за дохода и адреса му. Моли за уважаване на исковата молба.

Ответникът представя подробно писмено становище за недопустимост, алтернативно за неоснователност на жалбата.

В проведеното съдебно заседание ищцата се представлява от адв. Ю. и адв. Ю. с редовни пълномощни. Поддържат исковата претенция, като считат същата за доказана и основателна на база събрания доказателствен материал. Претендират разноските по производството.

Ответникът се представлява от юрк Т. с редовно пълномощно. Оспорва исковата молба и моли същата да бъде оставена без уважение.

Представителят на СГП изразява становище за неоснователност и недоказаност на исковата молба.

Съдът, на база данните по делото, становищата на страните и въз основа на закона, намира исковата молба за недоказана и неоснователна.

За да стигне до този извод, съдът съобрази следното:

Разпоредбата на чл.1, ал.1 ЗОДОВ предвижда, че държавата и общините отговарят за вреди, причинени от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на техни органи и длъжностни лица при или по повод изпълнение на административна дейност. Отговорността на държавата по ЗОДОВ е специална деликтна отговорност спрямо общата деликтна отговорност, уредена в чл. 45 и сл. от Закона за задълженията и договорите /ЗЗД/. Тази отговорност произтича от общото задължение на държавата/общините при осъществяване на правомощията им техните органи и длъжностни лица да спазват правата и не накърняват законните интереси на гражданите, респ. юридическите лица. За разлика от тази отговорност, деликтната отговорност, уредена в ЗЗД произтича от общото задължение да не се вреди другиму. В този смисъл отговорността по ЗОДОВ има обективен характер – възниква при наличие на изрично предвидените в закона предпоставки и не е обусловена от наличието на виновно поведение от страна на конкретно длъжностно лице, причинило с поведението си вредата – чл.4 ЗОДОВ, докато деликтната отговорност по чл.45 и сл. ЗЗД е обусловена от виновно поведение на причинителя на вредата, вкл. в хипотезата на обезпечителната отговорност по чл.49 ЗЗД, като вината се предполага до доказване на противното.

Предпоставките, които следва да са кумулативно налице, за да се реализира отговорността по чл.1, ал.1 ЗОДОВ са: незаконосъобразен административен акт, действие или бездействие на административен орган или длъжностно лице по повод осъществяваната от него административна дейност; вреда – имуществена или неимуществена; пряка причинно-следствена връзка между незаконосъобразния акт/действие/бездействие.

В конкретния случай исковата претенция се основава на твърдяно незаконосъобразно бездействие – нарушение на разпоредбите на чл.24 и чл.32 GDPR и чл.59, ал.1 ЗЗЛД, чл.45, ал.1, т.6 ЗЗЛД, чл.64 ЗЗЛД, чл.66, ал.1 и ал.2 ЗЗЛД; чл.67 и чл.68 ЗЗЛД – неизпълнение на задължението за обработване на личните данни по начин, който да

гарантира подходящо ниво на сигурност като се приложат подходящи технологии и организационни мерки и неизвършване на оценка на въздействието на предвидените операции по обработване на личните данни върху тяхната защита. Следва да се отбележи, че когато визира незаконосъобразно бездействие, разпоредбата на чл.1, ал.1 ЗОДОВ има предвид незаконосъобразно фактическо бездействие по см. на чл.256 АПК, т.е. бездействието на административен орган по задължение, произтичащо пряко от нормативен акт или което той е длъжен да извърши по силата на закона. Безспорно горните разпоредби въвеждат задължение за администратора на лични данни да въведе подходящи технически и организационни мерки, за да гарантира и да е в състояние да докаже, че обработването се извършва в съответствие с разпоредбите на Общия регламент за защита на данните – чл.24, параграф 1 и чл.32 от него. Същият подход е възприет и в цитираните разпоредби от КЗЛД.

Общозвестен е фактът, че на 15.07.2019г. медиите оповестиха информация за т.нар. „хакерска атака“, при която от електронните масиви на НАП неправомерно е била изтеглена информация с голям обем, съдържаща лични данни на множество български граждани. От предоставената от Комисията за защита на личните данни /КЗЛД/ информация се установи, че е осъществен неоторизиран достъп до базата данни на НАП, неразрешено разкриване и разпространение на следните категории лични данни на физически лица: имена, ЕГН и адреси на български граждани, телефони, електронни адреси и друга информация за контакт, данни от годишни данъчни декларации на физически лица, данни от справките за изплатени доходи на физически лица, данни от осигурителните декларации, данни за здравноосигурителни вноски, данни за издадени актове за административни нарушения и пр. В неправомерно достъпената и разпространена в интернет пространството информация, според КЗЛД, се съдържат лични данни на общо 6 074 140 физически лица, което включва 4 104 786 живи физически лица, български и чужди граждани, и 1 959 598 починали физически лица.

За доказване изпълнение на задълженията си, произтичащи от регламента и закона, ответникът е представил като доказателства по делото (л.71-116) Политика по информационна сигурност на НАП, Версия 3.0, май 2016г., Методика за оценка на риска – Приложение № 3 към процедура ПФИС 7, Версия 1.1, ноември 2015г., Инструкция № 2/08.05.2019г. за мерките и средствата за защита на лични данни, обработвани в НАП и реда за движение на преписки и заявяване на регистри, Заповед № 3-ЦУ-1436/15.10.2018г. на изпълнителния директор на НАП, с която са утвърдени указания за обработване и съхраняване на данни, Заповед № 3ЦУ-746/25.05.2018г. на изпълнителния директор на НАП, с която е утвърдена политика за защита на личните данни в НАП /приложена към заповедта/, Процедура „Оценка на риска за информационната сигурност“, номер ПФИС 7, версия В, Заповед № 3ЦУ-586/30.04.2014г. на изпълнителния директор на НАП за внедряване считано от 01.05.2014г. на Система за управление на сигурността на информацията в НАП, Указания за обозначаване и работа с информацията, писмо № ППН-02-399#115/13.08.2019г. на КЗЛД, списък с операции по обработване на лични данни. Представени са още и заповед № 3ЦУ-733/17.06.2016г. на ИД на НАП, с която са утвърдени нарочни процедури и вътрешни правила за мрежова и информационна сигурност (л. 172-297). Тези документи установяват реда по който е следвало да се обработват личните данни от ответника, но не и какъв контрол по отношение на спазването им е осъществен. По делото не се установи конкретния

технически начин, по който са достъпни личните данни при хакерската атака, за да се направи извода дали това е станало вследствие на неприлагане на ефективни организационни и/или технически мерки за защита на данни или въпреки тях.

Според чл. 59 ал.1 от ЗЗЛД администраторът на лични данни, в случая НАП, като отчита естеството, обхвата, контекста и целите на обработването, както и рисковете за правата и свободите на физическите лица, прилага подходящи технически и организационни мерки, за да гарантира и да е в състояние да докаже, че обработването се извършва в съответствие с този закон. При необходимост тези мерки се преразглеждат и актуализират. Същото задължение се съдържа и в чл.24 от Общия регламент относно защита на личните данни /ЕС/ 2016/ 679 на Европейския парламент и на Съвета от 27.04.2016 /GDPR/, а в чл. 32 са предвидени конкретните мерки които следва да се предприемат. Доколкото задължението да докаже, че обработването на личните данни се извършва в съответствие със ЗЗЛД е на администратора, обстоятелството, че е изтекла информация от сървърите на НАП вследствие неоторизиран достъп, който факт е безспорен по делото, според настоящият състав на съда сочи на противоправно бездействие на ответника да изпълни произтичащи от посочените разпоредби задължения да осигури достатъчна надеждност и сигурност на информационната си система, да защити физическите лица във връзка с обработването на личните им данни по см. на § 1 т.4 от ДР на ЗЗЛД, вр. чл. 4, т. 2 от Регламент (ЕС) 2016/679, в т.ч. правото на защита на личните им данни.

Настоящият съдебен състав приема, че с разпоредбата е на чл.59, ал.1 ЗЗЛД е установена доказателствена тежест за администратора на личните данни, да установи, че обработването на личните данни се извършва в съответствие с този закон. Доколкото по делото не се установява какви технически мерки са предприети от ответника и как те са преодолені от осъществилото неоторизиран достъп лице, съдът намира, че именно техническата уязвимост на информационната система на НАП е довела до нерегламентирано разкриване и разпространение на личните данни на ищеца, а тя е вследствие от неприлагането на подходящи мерки за защита. Ако системата беше ефективно и надеждно защитена, то не би се стигнало до пробива ѝ, довел до разкриване личните данни на ищеца. Изпълнение на конкретната задача по прилагане подходящи технически и организационни мерки би довело до изпълнение задачата по предотвратяване на престъплението, защото връзката между двете задачи е пряка и логична – бъде ли изпълнено по необходимия ефективен начин задължението по предотвратяване изтичането на лични данни, то не би следвало да е възможно злоумишлено деяние, престъпно посегателство по смисъла на НК и обратно, след като е налице деяние по смисъла на НК, това означава, че задачата по предотвратяване на престъплението и предотвратяване неправомерно достъпена база данни, не е била изпълнена в необходимата степен. В тази връзка доводите на ответника, че престъпното деяние не е обусловено, респективно само по себе си не поставя под съмнение мерките за сигурност, са неоснователни. Именно НАП е следвало да извърши анализ на тези обективни факти, да съобрази поведението си с тях, за да гарантира запазване и предотвратяване изтичането на личните данни на ищеца. Фактът, че е извършена хакерска атака, с която е пробита информационната система на НАП, доказва, че не са предприети подходящи технически и организационни мерки за защита на обработването на личните данни на ищеца, което е достатъчно да бъде направен извод за незаконосъобразно бездействието на НАП.

НАП, в качеството си на администратор на лични данни по смисъла на чл.4, т.7 от

Регламент ЕС 2016/679, при осъществяване на дейността си, е следвало да предприеме ефективни мерки за предотвратяване злоумишлен достъп до личните данни на ищеца. В процесният случай това не е постигнато. Ответникът не е изпълнил задължението си по предотвратяване на престъпление и опазване изтичането на лични данни, като от незаконосъобразното му бездействие следва твърдения от ищеца увреждащ резултат. Бездействието на НАП е незаконосъобразно, противоречи на нормативни изисквания на чл.59, ал.1 ЗЗЛД, чл.24 и чл.32 от Общия регламент относно защита на личните данни /ЕС/ 2016/ 679 на Европейския парламент и на Съвета от 27.04.2016 /GDPR/. В случая са ирелевантни предприетите мерки за защита на личните данни от НАП след 15.07.2019г., когато е станал обществено достояние осъществения нерегламентиран достъп.

Предвид изложеното, настоящият съдебен състав приема, че е налице първата предпоставка за ангажиране на отговорността на НАП, представляваща незаконосъобразното бездействие по предприемане на необходимите и ефективни действия, произтичащи от чл. 59, ал.1 от ЗЗЛД, чл.24 и чл.32 от Общия регламент относно защита на личните данни /ЕС/ 2016/ 679 на Европейския парламент и на Съвета от 27.04.2016 /GDPR/ задължения.

Втората предпоставка за ангажиране на отговорността на НАП е наличие на претърпяна вреда от страна на ищеца от това незаконосъобразно бездействие.

Заявена е претенцията за репарация на преживян дискомфорт. Ищцата се почувствала застрашена от неправомерното използване на личните данни за неправомерни цели, притеснила се е и продължава да се притеснява. Опасява се, че с личните ѝ данни ще бъде злоупотребено, като евентуалните възможности са много. Притеснява за евентуално посегателство върху имуществото ѝ, злоупотреба с банкова сметка или изтегляне на заеми от нейно име, да не бъде променено гражданското ѝ състояние, да не бъде открадната самоличността ѝ. По делото е разпитан като свидетел Б. П. Л. Н., която споделя, че ищцата се е притеснила от изтичането на личните и данни, да не се злоупотреби с тях, да не се изтегли кредит на нейно име.

Съдът намира в случая, че от показанията на свидетеля и другите доказателства по делото не се установи реално настъпване на конкретни неимуществени вреди. Възприето е в съдебната практика обаче, че настъпилите неимуществени вреди следва да не са хипотетични и евентуални, а реални. В случая доколко факта на неправомерен достъп до базата съхранявани от НАП лични данни и публичното им оповестяване се е отразил върху живота на ищцата – дали и как това е довело до влошаване на самочувствие, самооценката, работата, отношенията в семейството, с близките и приятелите, здравословно състояние и др. В тежест на ищецът е да докаже тяхното настъпване и в какво конкретно се изразяват. По делото се установява единствено безпокойство от бъдещо несигурно събитие

В тази връзка съдът намира, че твърдяните емоционални сътресения, безспорно представляват вид неимуществени вреди, но те не са пряка и непосредствена последица от изтичането на личните данни на ищеца, а са обусловени от евентуално бъдещо извършване на злоупотреба, която е слабо вероятна

доколкото за вземане на кредит, освен ЕГН и три имена, редица други документи и данни за прехвърлителя - напр. лична карта; като се налага и лично явяване на лицето за сделката или за упълномощаване на трето лице. Нещо повече, никой до момента не твърди, че такива злоупотреби реално са извършени, че някой е бил увреден от горепосоченото изтичане на лични данни. На следващо място, ноторно известен факт за гражданите е обстоятелството, че личните им данни не са достатъчно защитени и при други администратори на лични данни като е възможно тяхното изтичане по много различни начини. Хипотетично е възможно и да са извършени злоупотреби с такива данни при други подобни хипотези, но този факт сам по себе си е недостатъчен, за да породи толкова силни притеснения и страдания на гражданите, че да се характеризират като болки и страдания, подлежащи на репарирание. Т.е., в случая, притесненията на ищцата са били обективно неоснователни с оглед изключително слабата вероятност на базата на изтеклите нейни три имена и ЕГН да се извърши злоупотреба с имуществото ѝ. Т.е. субективните преживявания на ищцата не са съответни на резултата от бездействието на ответника, поради което следва да се приеме, че липсва пряка и непосредствена причинна връзка между тях. В допълнение съдът намира, че човек, преживяващ силен емоционален стрес от дадена ситуация, в конкретния случай от разкриването на личните данни, би направил всичко зависещо от него, за да установи какво е разкрито и как би могло това, което е разкрито да бъде променено, за да се предотврати евентуално злонамерено действие. От представените по делото доказателства, включително от свидетелските показания, става ясно, че ищцата не е предприела никакви действия с оглед установяване какви точно нейни лични данни са били засегнати от „хакерската атака“. Наличието на активно поведение на пострадалото лице, да установи до кои негови данни е осъществен нерегламентиран достъп, за да може да предприеме мерки, с които до известна степен да се защити, е от значение за установяване на действителна, реално претърпяна вреда и силен стрес, но това не е било направено. Липсват и данни за влошено здравословно състояние, във връзка с твърдяното и съответна мед. документация.

Предвид изложеното, настоящият съдебен състав като приема за недоказана причинната връзка между незаконосъобразното бездействие на ответника и претърпяната от ищеца вреда, намира, че искът следва да бъде отхвърлен като неоснователен и недоказан.

При този изход на спора и своевременно предявената претенция от ответника, на основание чл. 143, ал. 4 от АПК, на същия следва да се присъди юриск. възнаграждение в размер на 100 лева.

С оглед на изложените мотиви и на основание чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ, Административен съд София – град

РЕШИ:

ОСТАВЯ БЕЗ УВАЖЕНИЕ исковата молба от М. В. Б., подадена чрез адв. Ю., предявена срещу Националната Агенция по Приходите за обезщетение за нанесени неимуществени вреди на ищеца, в размер на по 1000 лв., предявен на осн. чл. 203 АПКQ вр. чл. 82 ал.1 от Общия регламент за защита на личните данни /ЕС/ 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27.04.16г /GDPR/, вр. чл. 39 ал.2 от ЗЗЛД вр. чл. 1 ал.1 от ЗОДОВ.

ОСЪЖДА М. В. Б., ЕГН [ЕГН], да заплати на Националната агенция по приходите, [населено място] сума в размер на 100 /сто/ лева за юриск. възнаграждение.

Решението, подлежи на касационно обжалване в 14-дневен срок от деня на съобщаването му, чрез Административен съд София-град, пред Върховен административен съд.

Препис от решението, на основание чл.138 от АПК, да се изпрати на страните.

СЪДИЯ: